

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

**دوره های آموزش عالی تکمیلی بین سطوح تحصیلی
مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس تک درس
کاربرد امنیت زیستی در گاو داری**

گروه کشاورزی

این برنامه در جلسه ۱۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۶ گروه کشاورزی به تصویب رسید و بر اساس مصوبه جلسه ۲۵۳ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی-کاربردی از تاریخ ابلاغ، برای موسسات و مراکز آموزش علمی-کاربردی که مجوز اجرای آن را دارند قابل اجرا است.

بسمه تعالی

نظام آموزش عالی تکمیلی بین سطوح تحصیلی
برنامه آموزشی و درسی تک درس
کاربرد امنیت زیستی در گاو داری

بر اساس مصوبه جلسه ۲۵۳ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی -
کاربردی، گروه کشاورزی در جلسه ۱۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۶ تک درس کاربرد امنیت زیستی
در گاو داری را تصویب نمود. این برنامه از تاریخ ابلاغ در موسسات و مراکز آموزشی علمی -
کاربردی که مجوز اجرای آن را از دانشگاه جامع علمی - کاربردی اخذ نموده‌اند، قابل اجراست.

یوسفعلی زیاری

سرپرست دفتر برنامه ریزی آموزشی مهارتی و دبیر شورای
برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

غلامرضا زهتاییان

سرپرست معاونت آموزشی و نایب رئیس
شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

رای صادره جلسه ۱۰۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۶ گروه کشاورزی در خصوص برنامه آموزشی و درسی دوره تک
درس کاربرد امنیت زیستی در گاو داری صحیح است. به واحدهای مجری ابلاغ شود.

محمد اخباری

رئیس شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی - کاربردی

رونوشت :

معاون محترم آموزشی دانشگاه جامع علمی - کاربردی جهت ابلاغ به واحدهای مجری

دوره تک درس کاربرد امنیت زیستی در گاوداری

بسمه تعالی

مقدمه:

سالانه میلیاردها ریال بهای درمان و تلفات دامها بر اثر بیماریها پرداخته میشود و آنچه بایستی سود عاید تولیدکنندگان بشود بر اثر عدم توجه به بهداشت و پیشگیری از دست میدهند. بسیاری از تولیدکنندگان توانایی دور نگهداشتن عوامل بیماریزا را از گله دارند. در صورتیکه ممکن است گله عاری از بیماریها و پاک باشد، راههای بسیاری برای جلوگیری از ورود عوامل بیماریزا به محیط زندگی دامها وجود دارد. نبود بیماری در یک گله دلیل سلامتی آنها نیست چه بسا آتشی در زیر خاکستر نهفته باشد و هر لحظه ممکن است مخاطراتی بهداشت دامداری را تهدید کند. درمان و کنترل بیماری با تجویز دارو و تزریقات بطور مداوم هزینه زیادی را می طلبد و اقتصادی نیست، همچنین خساراتی را نیز بدنبال دارد از جمله کاهش شیر و گوشت در اثر مصرف دارو و استرس ناشی از مواد شیمیایی بعلاوه تا مدتی دارو و مواد شیمیایی در شیر و گوشت باقی می ماند که بایستی از مصرف شیر و گوشت در این مدت پرهیز کرد. پیشگیری با روش جدید که دنیای امروز آنرا بنام امنیت زیستی می شناسد، مقرون بصره تر از تحمل مخارج درمان و تجویز دارو می باشد. این روش امروزی شامل بهسازی محیط، رعایت بهداشت و مدیریت صحیح در تغذیه و نگهداری دام است. استفاده از روش امنیت زیستی نزدیکترین و با صرفه ترین راه مبارزه با بیماریهاست و قدرت تولید را افزایش میدهد. بکارگیری تدابیر و راهکارهای صحیح بهداشتی پوشش مناسبی در جهت امنیت تولید است. این تدابیر و راهکارها را امنیت زیستی می نامند.

امنیت زیستی از دو کلمه امنیت یعنی در امان بودن و زیست یعنی زندگی کردن تشکیل شده است و اصطلاحاً میتوان آنرا به خوب زندگی کردن تعریف کرد.

امنیت زیستی عبارت است از تمامی قدمهایی که باید در جهت حفاظت از موجودات زنده در برابر مخاطرات (بیماریها و حوادث) برداشته شود. و به عبارتی شیوه ای از پیشگیری است که نقش موثری در تامین سلامت آنها دارد. این روش پیشگیری مسلماً مقرون بصره تر، موثرتر و بهتر از درمان است.

هدف و ضرورت دوره:

این دوره از سری دوره های آموزشی تک درس با هدف تربیت نیروی انسانی ماهر و کارآمد در زمینه امنیت زیستی می باشد تا علاوه بر مهارت مراقبت از بهداشت و سلامت گله، امکان کاهش هزینه و افزایش بهره وری این بخش از صنعت کشور را فراهم آورد. این دوره به عنوان یک تک درس مهارتی به منظور ارتقاء سطح فنی و علمی شاغلین بخش گاوداری کشور و همچنین افراد علاقمند به فعالیت در این حوزه با هدف کاهش هزینه و افزایش تولیدات مربوطه می باشد.

دوره تک درس کاربرد امنیت زیستی در گاوداری

سطح آموزشی:

- تکمیلی بین سطوح تحصیلی دیپلم و کاردانی (دیپلم - کاردانی)
- تکمیلی بین سطوح تحصیلی کاردانی و کارشناسی (کاردانی - کارشناسی)
- تکمیلی بین سطوح تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد (کارشناسی - کارشناسی ارشد)
- تکمیلی بین سطوح تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری (کارشناسی ارشد - دکتری)

ضوابط و شرایط پذیرش ورودی:

الف - (حداقل مدرک تحصیلی/ رشته تحصیلی / گواهینامه آموزشی خاص / گواهی سلامت، تجربه کاری و ...)

- داشتن دیپلم کامل متوسطه (تمام دیپلمه ها)

- کارگران زیر دیپلم شاغل در گاوداری ها با حداقل پنج سال سابقه کار مفید

ب- نحوه پذیرش:

آزمون تعیین سطح □ ، مصاحبه حضوری □ ، عدم نیاز به آزمون و یا مصاحبه ■
سایر روش ها با ذکر مورد: .....

جدول ساعات نظری و عملی تک درس: امنیت زیستی در گاوداری

درصد استاندارد	درصد	جمع ساعات	نوع دروس
حد اکثر ۳۰ درصد	۳۰	۹	نظری
حد اقل ۷۰ درصد	۷۰	۲۱	عملی
۱۰۰	۱۰۰	۳۰	جمع

● مجموع ساعت تک درس حد اقل ۳۰ حد اکثر ۱۰۰ ساعت است

دوره تک درس کاربرد امنیت زیستی در گاوداری

نام تک درس: کاربرد امنیت زیستی در گاوداری		
عملی	نظری	
۲۱	۹	ساعت

الف: هدف درس: کسب مهارت و دانش در فعالیتهای مرتبط امنیت زیستی در گاوداری ها

ب: سر فصل آموزشی:

ردیف	رئوس مطالب و ریز محتوا		زمان آموزش (ساعت)
	رئوس مطالب	ریز محتوا	
۱	کلیات	اهمیت بهداشت در مدیریت گله	۰/۵
		تعریف امنیت زیستی در گاوداری	
		اساس یک برنامه امنیت زیست (جداسازی، کنترل رفت و آمد و عملیات بهداشتی)	
۲	جدا سازی و تفکیک دام ها و رعایت فواصل مناسب	رعایت فاصله بین واحدهای دامداری، منطقه مسکونی، جاده، راه آهن و ...	۲/۵
		قرنطینه دامهای ورودی جهت کنترل وضعیت سلامتی قبل از پیوستن به گله	
		ورود دامهای جدید نظیر تلیسه های جایگزین، دام های بر گشتی از نمایشگاه و ...	
		وضعیت جداسازی دامها با توجه به سن و وضعیت تولید مثلی	
		جداسازی دامهای بیمار جهت کنترل عفونت	
		کنترل جمعیت جوندگان در واحد پرورش و انبار خوراک	
		کنترل ورود حیوانات وحشی و حیوانات خانگی ولگرد	
۳	کنترل رفت و آمد در واحد پرورش	کنترل رفت و آمد کارکنان به واحد پرورش و الزامات بهداشتی مربوطه	۳
		رفت و آمد سایر افراد به واحد پرورش و الزامات بهداشتی مربوطه	
		کنترل رفت و آمد وسایط نقلیه (کامیون حمل شیر، کامیون حمل کود، وسایل نقلیه شخصی و ...) و الزامات بهداشتی مربوطه	
		ثبت اطلاعات افراد و وسایط نقلیه هنگام ورود و خروج به واحد پرورش و بخشهای مختلف	
		ثبت اطلاعات مربوط به بازدیدکنندگان در خصوص وضعیت تماس با سایر گاوداریهای طی روزهای قبل	
۴	عملیات بهداشتی در واحد پرورش	پاکسازی و ضد عفونی کردن تجهیزات پرورش	۳
		پاکسازی و ضد عفونی کردن جایگاه های پرورشی (بهاربندها، فضای مسقف، گوساله دانی، سالن شیردوشی)	
		پاکسازی و ضد عفونی کردن انبار خوراک	
		نگهداری بهداشتی خوراک و آب آشامیدنی	
		پایش وضعیت سلامت و تولید گله	

دوره تک درس کاربرد امنیت زیستی در گاوداری

نام تک درس: کاربرد امنیت زیستی در گاوداری		
عملی	نظری	
۲۱	۹	ساعت

الف: هدف درس: کسب مهارت و دانش در فعالیت های مرتبط امنیت زیستی در گاوداری ها

ب: سر فصل آموزشی:

زمان آموزش (ساعت)		رئوس مطالب و ریز محتوا		ردیف
عملی	نظری	ریز محتوا	رئوس مطالب	
-	-	ضد عفونی تجهیزات شیردوشی	ادامه عملیات بهداشتی	-
		معدوم کردن بهداشتی دام های تلف شده		
		انبار نمودن و عمل آوری فضولات و انتقال آن به خارج واحد پرورش		
		کنترل و دفع بهداشتی فاضلاب واحد پرورش		

ج: منابع درسی:

۱- سلامت، امنیت و ایمنی زیستی (بیماریهای دامی و بهداشت عمومی، م. م. شاهی فردوس و م. ح. فلاح مهرآبادی، ۱۳۹۱، نشر: لوح نگار
۲-Biosecurity (health protection and sanitation strategies) in animal farms: Bio security in farms, hussein abd el hay ka-oud, (۲۰۱۵), Publisher: CreateSpace Independent Publishing Platform.

۳- The Veterinary Clinics of North America: Food Animal Practice: Volume 18, Issue 1: Biosecurity of Cattle Operations, David A. Dargatz DVM, (۲۰۰۳), Publisher: Saunders

دوره تک درس کاربرد امنیت زیستی در گاوداری

د) استانداردهای آموزشی درس: کاربرد امنیت زیستی در گاوداری

۱- ویژگی های مدرس: (درجه علمی - سوابق تخصصی و تجربی):

- حداقل مدرک تحصیلی: لیسانس علوم دامی به شرط احراز صلاحیت مدرس

- گواهی نامه ها و یا دوره های آموزشی مورد نیاز: گواهینامه تدریس مدرسان علمی کاربردی

- حداقل سابقه تدریس مرتبط (به سال): ۲ سال

- حداقل سابقه تخصصی در حوزه شغلی مورد نظر: ۳ سال

- میزان تسلط به زبان انگلیسی: عالی خوب

- میزان تسلط به رایانه: عالی خوب

۲- مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز :

- مساحت مورد نیاز:

- کلاس ۴۰ مترمربع مطابق با استانداردهای آموزشی

- مزرعه پرورش گاو با فضای ۱۵۰۰ مترمربع و امکانات کامل (جایگاه ها، بخش ها، ادوات، وسایل مورد نیاز و ....)

- فهرست ماشین آلات و تجهیزات، وسایل و امکانات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور

۳- روش تدریس و ارائه درس: سخنرانی مباحثه ای . تمرین و تکرار ، آزمایشگاهی کارگاهی ، پژوهشی گروهی ، مطالعه

موردی ، بازدید ، فیلم و اسلاید

۴- نحوه ارزیابی درس با توجه به هدف تعریف شده: آزمون کتبی ، آزمون عملی ، آزمون شفاهی ، ارائه پروژه ، ارائه نمونه

کار

ضمیمه

مشخصات تهیه کننده برنامه

الف: مرکز / موسسه تهیه کننده برنامه:

نام مرکز / موسسه تهیه کننده برنامه	نشانی، تلفن، پست الکترونیکی
گروه علوم دامی موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهادکشاورزی	نشانی: تهران- خ آزادی- بین نواب و رودکی- موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهادکشاورزی- طبقه پنجم- گروه علوم دامی تلفن: ۶۶۴۳۰۴۳۴ آدرس پست الکترونیکی: info@itvhe.ac.ir

ب: اعضای گروه تدوین کننده برنامه: کاربرد امنیت زیستی در گاوداری

نام و نام خانوادگی اعضای گروه تدوین کننده	مدرک تحصیلی	تلفن	پست الکترونیکی
حسین منافی رائی	دکتری تخصصی - علوم دامی		
حمیدرضا مصلحی	کارشناسی ارشد - علوم دامی		
مهدی اخلاقی	کارشناسی ارشد - علوم دامی		
سلمان افشار	کارشناسی ارشد - علوم دامی		

